

RAZGOVOR

Razgovor s Franzom Danksagmüllerom

Miloš Lalošević, Zagreb

U ozračju 900. obljetnice grada Zagreba na Zagrebačkom festivalu 1993. izvrsno je koncertirao na orguljama zagrebačke katedrale Franz Danksagmüller, orguljaš bečke *Karlskirche* – glasovit umjetnik mlade generacije, kome nedvojbeno predstoji briljantna internacionalna umjetnička karijera. Tom prigodom mladi maestro darovao nam je i ovaj interview.

Franz Danksagmüller

Vi ste mladi 23-godišnji orguljaš-virtuoz, dobitnik niza prvih nagrada na međunarodnim natjecanjima. Za sobom imate brojna snimanja za europske radio i TV centre uz sjajne uspjehe na koncertima u vodećim orguljaškim središtima Austrije, Njemačke, Italije, Češke, Slovenije. Recite nam, kako osmišljavate svoju umjetničku djelatnost sada i kako je zamišljate u budućnosti?

„Ja imam svoj put koji sam odabrao a djela će u budućnosti pokazati koliko sam i uspio. Svaki moj nastup na koncertu ili sviranje pod sv. misom za mene je veliko iskustvo u kojem sagledavam sebe. Tu svakako zaiskre i dobre i loše komponente koje analiziram, nastojeći da se one loše ne ponavljaju. Nedvojbeno, bitno je postati dobar glazbenik, a za to treba puno vježbati i raditi.

Svakako želim biti glasovit orguljaš, a za to je potrebno iskustvo i sreća.”

Recite nam kojeg skladatelja preferirate?

„U vrijeme kad sam bio vrlo mlad student, oduševljavao sam se s glazbom Maxa Regera. Dojmila me se snaga i moć glazbenoga izričaja u njegovim djelima. Glede harmonije i glazbene forme Regerova djela su znakoviti putokaz budućim tokovima glazbe. Primjerice, A. Schönberg skladao je za orgulje *Variations on a recitative* koji se doima kao da je Regerova skladba. Stoga je izučavanje i sviranje Regerovih skladbi izazov i avantura, jer su njegove skladbe na granici tonalnosti a brze promjene harmonija uvjetuju da ne možete primijeniti nikakvo pravilo pri analizi.”

Na koncertu u zagrebačkoj katedrali sjajno ste izveli opsežan program s vrlo zahtjevnim skladbama romantičara (J. Brahms, C. Franck, M. Reger, J. Reubke) uz nezaobilaznog J. S. Bacha. Glede Vaše izvrsne interpretacije romantičarskih skladbi koje smo čuli, recite nam, kako ste to uspjeli realizirati na našim orguljama?

„Kad sam došao u Zagreb, oduševio sam se orguljama u katedrali. To je romantičarski ugođen instrument na kojem se sa lakoćom može svirati romantičarska orguljaška literatura s obzirom na sjajno bogatstvo registarskih boja i tehničkih pomagala koje posjeduje ovo izvrsno glazbalo. Primjerice, M. Reger je u partituri napisao slijed dinamičkih oznaka: p – pp – ppp ili mf – f – ff – fff – ffff koji se na ovom instrumentu može zvukovno postići.

Mi u Austriji i Njemačkoj imamo vrlo malo orgulja koje su ovakove romantičarske dispozicije kao što su orgulje katedrale u Zagrebu. Suvremeni graditelji mahom grade mehaničke orgulje s baroknom dispozicijom ili nisu u stanju graditi instrumente tako plemenita romantičarskog zvuka. Zbog toga ne rijetko romantičarske skladbe moram svirati na orguljama s baroknom dispozicijom što nije lako. Za mene je stoga bio veliki užitak svirati romantičarske skladbe na orguljama u vašoj katedrali, jer su zaiskrile sve one zvukovne značajke iz partiture, koje ne možete dobiti na instrumentima s baroknom dispozicijom.”

Vi ste stalni orguljaš bečke Karlskirche. Recite nam Vaše dojmove o sakralnoj glazbi.

Budući da sviram u crkvi, uvijek prvenstveno mislim na sakralnu glazbu i njezinu učinkovitost u bogoslužju. Ne slažem se s mišljenjem da je u bogoslužju riječ bitak, a da je sakralna glazba samo prateći element. Prigodom pjevanja i sviranja sudjeluju i duh i tijelo, a molitvena riječ obogaćuje se slušanjem glazbe. Bogoslužje je misterij, a ja kao glazbenik sudjelujem u tome kompletno – duhom i tijelom. U svezi mojih spoznaja citirao bih i sv. Augustina koji je rekao: „Glazba djeluje dvostruko!”

Koliko ste informirani o našoj hrvatskoj orguljaškoj baštini?

„Mi u Austriji nemamo mnogo informacija o hrvatskoj orguljaškoj tradiciji, ali prema izvanrednom instrumentu u zagrebačkoj katedrali zaključujem, da u Hrvatskoj postoji vrijedna orguljska baština. Nadam se da je dovoljno utvrditi da mi trebamo doći u Zagreb svirati, kad već nemamo adekvatne instrumente kod nas u Austriji.”

Što Vas, mladoga umjetnika, interesira i impresionira u životu?

„Bavim se teologijom, filozofijom i starim jezicima (grčki i latinski) a impresioniran sam Ovidijevim *Metamorfozama*”.

Tko Vam je uzor među glazbenicima i orguljašima?

„Za mene nije toliko bitno je li tko veliko ime među glazbenicima. Bitan je glazbeni kontakt koji se može postići. Stoga sam otvoren prema svim vrstama glazbenih pravaca. Nije li i sv. Augustin rekao: „Poslušajte jednu stranu, i pogledajte drugu!”. Stoga je za mene uzor glazbeni kontakt koji ostvarujem, a uzori su mi nedvojbeno i moji profesori: otac – koji mi je bio prvi učitelj glazbe i orgulja, prof. Walther R. Schuster (učenik glasovitog Karla Richtera) sa kojim sam postigao prve velike uspjehe za vrijeme studija orgulja u Passau, i napokon prof. Michael Radulescu – kod kojega sam diplomirao orgulje na *Hochschule für Musik und darstellende Kunst* u Beču. Oni su mi i zacrtali smjernice na mom artističkom putu.”

I na kraju, što bi poručili mladim orguljašima i sakralnim glazbenicima?

„Ako žele izgraditi svoj vlastiti image neka budu otvoreni prema svim vrstama dobre glazbe. Neka vjeruju ljudima i potraže odgovore na sva pitanja na koja vjerojatno neće dobiti kompletne odgovore. Neka ne budu stalno na istom mjestu jer to stvara uske okvire, a jedno ili dva uvjerenja nisu dovoljna da se izgradi image.

I ja ću se svakako mijenjati u životu, sagledavajući život oko sebe.”

Glazbeni prilog bit će
tiskan u 2. broju za
br. 1 i 2 1994

INSTITUT ZA CRKVENU GLAZBU

BOŽIĆNI KONCERT INSTITUTA ZA CRKVENU GLAZBU

Za najradosniji i najljepši blagdan crkvene godine – Božić studenti i profesori *Instituta za crkvenu glazbu* potrudili su se da ga proslave pjevanjem i sviranjem. Tu božićnu radost željeli su podijeliti i s drugim vjernicima i ljubiteljima duhovne glazbe. Zato su u nedjelju 19. prosinca 1993. u crkvi sv. Franje na Kaptolu studenti Instituta održali koncert sa slijedećom izvedbom:

1. J. G. Walther: *Koncert u h-molu*
orgulje Mirjana Futač, II. g.
2. *Puer natus est* – Koral – Zbor Instituta
3. *Dođite sad mladenci* – Podravina – Zbor
4. G. Frescobaldi: *Toccata u g-molu*
orgulje Renato Happ, III. g.
5. *O kakva to svetlost* – Međimurje – Zbor
6. *Veselje ti najveščujem* – za trogl. ženski zbor obradio
Nikšta Njirić – Zbor
7. *Spavaj mali Božiću* – obrada M. Martinjak – Zbor
8. D. Buxtehude: *Preludij, fuga i ciaccona u C-duru*
orgulje s. Roza Marković, IV. g.
9. J. S. Bach: *Werde Munter mein Gemüthe* – Koral
orgulje s. Mira Bliznac, III. g.
10. F. Peeters: *Te Deum G-dur*
orgulje s. M. Blanka Jeličić, III. g.
11. Vivaldi – Bach: *Koncert u a-molu*
orgulje Sanja Spahija, II. g.
12. J. S. Bach: *Toccata – Dorska*
orgulje Renato Happ, III. g.
13. E. Bossi: *Piece Eroique*
orgulje Sanja Spahija, II. g.
14. J. S. Bach: *Preludij i fuga D-dur*
orgulje Sandra Tadić, III. g.

Prof. Vlasta Tkalec točka br. 1

Prof. Imelda Dolibašić točka br. 9, 10

Prof. Domagoja Ljubičić točka br. 4, 8, 11, 12, 13, 14.

Prof. Miroslav Martinjak dirigent

Prof. Hvalimira Bledšnajder orguljska pratnja

Studenti glasovira također su imali glasovirski koncert, ali u prostorijama Instituta za studente Instituta.

1. J.S. Bach: *Dvoglasna invencija F-dur*
s. Jelica Dolić, I. g. red.
2. W.A. Mozart: *Sonata a-mol I. st.*
s. Mira BLIZNAC, III. g. red.
3. J.S. Bach: *Dvoglasna invencija u E-duru*
Juraj Ivanić I. g. red.
4. L. v. Beethoven: *Sonata op. 14 br. 1. E-dur I. st.*
Marko Stanušić, III. g. red.
5. J.S. Bach: *Dvoglasna invencija B-dur*
Boris Ciglencečki, I. g. red.